

الگوی آموزش معماری بر اساس نظریه قابلیت‌های محیطی گیبسون*

دکتر رضا نقدبیشی**، دکتر شهیندخت برق جلوه***، دکتر سید غلامرضا اسلامی***، دکتر حامد کامل‌نیا****

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۲/۰۲/۲۶، تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۳/۰۶/۰۸

چکیده

در این نوشتار، چالش مورد کاوش، یافتن ساختارهایی نظری، منتج از انگاره‌های علوم رفتاری به منظور بهبود روش آموزش فرایند طراحی معماری و ساخت چارچوبی نظری - عملی به منظور تغییر در رویکردها و تقابل با عدم تحول و سکون در نظریه‌پردازی حوزه روش آموزش معماری است. افزون‌براین، هدف پژوهش، تعریف و شناسایی شاخصه‌های منتج از نظریه قابلیت‌های محیطی گیبسون (افردنس) برای کاربرد در راستای مسئله یادشده است که با بازبینی نظریه‌ها و رویکردهای مرتبط با آن به حدود مطلوب و نامطلوب، همراه با شناسایی وجه‌های پنهان و آشکار قابلیت‌ها، پرداخته شده است. بر این پایه، ویژگی‌های به کاررفته از نظریه مذکور، دربرگیرنده محدودیت‌های شناختی، فرهنگی، منطقی، معنایی، ادراکی، کالبدی، طبیعی و انسانی است. روش در این پژوهش به کارگیری ره‌آورد‌های برآمده از بررسی‌های توصیفی - استنتاجی به منظور دسترسی به نوعی تحلیل استنتاجی - مدل‌سازی سازمان‌دهی شده است و سرانجام به ارائه الگویی (مدل) فراگیر برای آموزش فرایند طراحی در کارگاه معماری پرداخته شده است.

واژه‌های کلیدی

آموزش معماری، فرایند طراحی، قابلیت‌های محیطی گیبسون، علوم رفتاری، آموزش بین رشته‌ای، مدل‌سازی.

* این مقاله برگرفته از رساله دکتری تخصصی معماری با عنوان «آموزش معماری از دیدگاه علوم رفتاری با تأکید بر مرحله فرایند طراحی» است که توسط نگارنده اول و به راهنمایی خانم دکتر شهیندخت برق جلوه و مشاوره آقای دکتر سید غلامرضا اسلامی و آقای دکتر حامد کامل‌نیا در دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران ارائه شده است.

** دانش‌آموخته دکتری تخصصی معماری، گروه آموزشی معماری، دانشکده هنر و معماری، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (مسئول مکاتبات)
Email: r.naghdbishi@srbiau.ac.ir

*** دکتری طراحی شهری و برنامه ریزی محیط، دانشیار گروه برنامه‌ریزی و طراحی محیط، پژوهشکده علوم محیطی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

**** دکتری معماری، گرایش برنامه ریزی توسعه، استاد دانشکده معماری، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران.

***** دکتری معماری، دانشیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران.